

Pirkanmaan ilmastotiekartan yhteistyöryhmän kokous

Aika: ma 09.10.2023 klo 14–16

Paikka: Kokouskeskus Pellava, Roine / Teams

Läsnä: Katja Alakerttula, Matti Lipsanen, Ossi Kekki, Visa Merikoski, Oona Lintunen, Peer Haataja, Mari Rajala, Arja Pihlaja, Tapani Touru, Soili Ingelin, Jenni Pöllänen, Suvi Holm, Helena Herttuainen, Aino Halinen, Pauli Koskinen, Oras Tynkkynen, Tanja Aarnikuru

Yhteenvedo kokouksesta

14.00 Kokouksen avaus: Aluekehitysjohtaja, Matti Lipsanen, Pirkanmaan liitto

Matti Lipsanen avasi kokouksen.

14.05 Lyhyt esittäytymiskierros uusille jäsenille ja ajankohtaiset nostot.

Keskustelusta poimintoja:

Visa Merikoski: koulutushanke valmisteltu, jossa fokus viljelijän ansaintaa lisäävissä toimenpiteissä. Mukana teemoina hankkeessa peltojen hiilensidonta, kompensatiomarkkinat ja huoltovarmuus. Jopa 1000 tilaa tavoitteena saavuttaa hankkeella.

Ossi Kekki: Maaseuturahastosta haussa Etelä- ja Lounais-Pirkanmaan kunnille ilmastoverkoston puitteissa uutta rahoitusta niin, että ilmastoverkosto voisi laajentua ja tarjottaisiin Pirkanmaan reuna-alueille toimintaa. Tuetaan maaseutumaisien kuntien mikro- ja pienyritysten ilmastotyötä.

14.20 Suomen ilmastopolitiikka ja -tavoitteet uudessa hallitusohjelmassa: Kansanedustaja Oras Tynkkynen, Eduskunta

Oras Tynkkynen avasi Petteri Orpon hallitusohjelmaa ilmastopolitiikan osalta. Kyseessä on kaikkien aikojen pisin ja laajin hallitusohjelma, jossa on paljon tarttumakohtia. Ohjelman luku on taitolaji ja konkreettiset kirjaukset ovat merkityksellisimpiä. Mikä muuttaa lakia, mihin eurot laitetaan, määrittää olennaiset asiat. Hallitusohjelma edustaa tiettyä laitaa, mutta hallituksen johto ja ministerit määrittelevät ilmastopolitiikkaa suuresti.

Oras esitteli hallitusohjelman ilmastopolitiikan suhteen seuraavasti.

1) *Hallitusohjelma jatkaa edellisen hallituksen linjaa tavoitella hiilineutraaliutta vuoteen 2035 mennessä.* Merkityksellistä, koska ennen vaaleja oli paljon epävarmuutta asiasta. Kaikki eduskuntapuolueet ovat sitoutuneet hiilineutraaliuteen vuoteen 2035 mennessä. Muodollinen tavoite ei riitä, jos toimenpiteet eivät riitä. Ruotsin malli: pitäydytään muodollisesti aiemmin hyväksytyissä tavoitteissa, mutta toiminta hallituksessa liukenee pois tavoitteista. Biopolttoaineiden jakeluvuorituksen muutos: merkittävä päästöperäinen lisäys liikenteen päästöissä.

2) *Siirtyminen pakoputkista savupiippuihin.* Hallitus haluaa keventää tavallisten kansalaisten elinkustannuksia (liikenne). Painavia kirjauksia energian ja teollisuuden painopisteisiin. Eri sektoreiden väliset painotusten muutokset: hitailla päästövähennyksillä yritetään korvata isoja päästövähennyksiä. Piipunpään päästövähennys realisoituu vasta 10-20 vuoden välillä. Liikenteen päästövähennykset näkyvät heti (jakeluvuoro). Uusi teknologia: hiilen talteenotto, markkinariski, käyttöönottoriski yms. Ollaan korvaamassa halpoja päästövähennyksiä kalliilla päästövähennyksillä. Tehdään halpoja päästövähennyksiä vähemmän ja enemmän kalliimpaa, kuten hiilidioksidin talteenotossa.

3) *Hallitus tekee asioita vähemmän sillä, että kaataa päälle julkista rahaa.* Ruotsin malli: ohjataan verovaroja tiettyihin kohteisiin. Eri linja: tarve tasapainottaa julkista taloutta. Ilmastotoimista säästäminen isoon kehikkoon. Jos leikataan esittämättä tilalle muita vaihtoehtoja, päästöjä saadaan vähennettyä vähemmän.

4) *Valtion talousarvioesitys: runsas ilmaston kannalta.*

Leikkaukset koskevat: turvepeltojen ilmastotoimien rahoitusleikkaus, sähköautojen latausverkko, joukkoliikenne, öljylämmitys, kuntien ilmastosuunnitelmat, kv ilmastorahoitus kysymysmerkkinä. Verotuksena osa vasta realisoituu: polttoaineiden verotuksen keventäminen, esitys ajoneuvoveron keventäminen: kevennetään eniten saastuttavien autojen verotuksesta, hallitus keventää polttoaineverotusta mutta kiristää työmatkakorvauksista: on halvempaa ajaa huvikseen, mutta kalliimpaa ajaa töikseen.

5) *TKI-rahoituksen nosto:* merkittävä satsaus TKI-toimintaan, hyvä ilmastonäkökulmasta.

6) *Vihreän (puhtaan) siirtymän luvitus,* hyvä uutinen.

7) *Hallitus kirjannut toimenpiteitä, jotka vaikeuttavat tuulivoimainvestointeja.* Puolueperustaiset juuret. Miten hallitusohjelmakirjauksia viedään eteenpäin? Epävarmuutta ilmassa, mutta temmin käsissä toteutus.

8) *Poistetaan laista ilmastosuunnitelmavelvoite.* Pienempien kuntien rooli: ei saada pienimpiä kuntia mukaan talkoisiin.

9) *Maankäyttösektori: erityinen haaste.* Nettonielu pitkään pienentynyt ja nielu hävisi kokonaan. Tarvitaan isoa nielupakettia. Päinvastainen suunta: tavoitellaan kasvavia metsähakkuita tai että pysyvät samanlaisina: hankaloittaa hiilinielun säilyttämistä.

10) *Teknisten keinojen käyttäminen hiilensidonnassa.* Ruotsista kopioitu huutokauppa, jolla edistetään teknisin keinoin hiilensidontaa.

11) *Päätetään mekanismista, jolla hiilidioksidin päästäminen ilmakehään loppuisi teollisuuslaitoksista vuoteen 2035 mennessä!* Kirjaus auttaisi puuttumaan vaikeimpien päästöjen taklauksiin. Viimeisetkin päästöistä saadaan pois. Valtaosa teollisuuden päästöistä poistumassa tiekarttojen myötä. Aloite varmistaisi, että tiekarttojen toimenpiteet toteutuisivat.

Ei koske vain fossiilista vaan myös biopohjaista hiilidioksidia. Ennen esim. Naistenlahti 3 bioperäisiä päästöjä ei ole koskenut, tai paperiteollisuuden päästöjä. Tähän asti ollut kannustin tehdä bioperäisiä päästöjä. Ainutlaatuista maailmassa: kukaan muu maa ei ole säätänyt vastaavaa. Esim. takarajat kivihillelle lakiin vastaavia. Ei saa tuoda uusia polttomoottoriautoja yms. Mutta ensimmäistä kertaa maailmassa säädetään päästämisestä ilmaan hiilidioksidia. Miten politiikkainnovaatiot voi kannustaa muita maita? Suomen ilmastolaki perustuu Iso-Britannian ilmastolakiin.

12) *Kysymyksiä: öljyn maailmanmarkkinahinta rajuun nousuun geopolitiikan takia, miten hallitus korjaa tilanteen?*

13) *Kysymys: Suomi ei tule saavuttamaan sektorikohtaisia päästöjä, joudumme hyvittämään näitä?* Tavoitteiden ylityksestä joku aina maksaa, luultavasti veronmaksaja. Onko kivempi maksaa siitä, että ei saavuteta tavoitteita vai siitä, että saavutetaan?

14) *Kysymys: EU:n ilmastopolitiikassa EU 2040 -päästötavoite päätetään tulevilla kaudella.* Tavoite on vuodelle 2050. Komissiolle esitys ennen vaaleja tulossa. Suomen hallituksen kanta tähän tavoitteeseen?

Keskustelusta poimintoja:

Ilmastopolitiikassa aaltoliikettä jo pitkään. Pariisin sopimus kuitenkin antaa hyvät puitteet, myös Fit for 55 -paketti EU:ssa. Sama pätee markkinoihin. Ilmastopolitiikan toteutuksen aikatauluun vaikuttaa huonolla tavalla.

Kun yritetään perustella ilmastotoimia, terveyshyödyt klassisesti hyviä hyötyjä. Ilmasto- ja talousvaikutuksia voidaan kvantifioida, mutta muiden vaikutusten hyöty vaikeampi todentaa. Tähän hallitukseen kaikki talouteen ja työllisyyteen liittyvät hyvää valuuttaa: huoltovarmuus, resilienssi hyviä. Laajalla rintamalla kannattaa sivuhyötyjä nostaa.

Hallitusohjelma: hiilikädenjälki. Suomessa yrityksissä paljon osaamista. Miten voidaan julkisin toimin vauhdittaa hiilikädenjäljen kasvattamista?

15.20 Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmaa (KAISU) toteuttava strateginen ACE-Life: Johtava ilmastoasiantuntija Soili Ingelin, Pirkanmaan ELY-Keskus

Soili Ingelin esitteli strategisia Life-hankkeita Suomessa. Kansallisesti ollaan onnistuttu hyvin hankehauissa. Tällä hetkellä Suomessa uusia Life-hankkeita: PlastLIFE, Priodiversity LIFE, ACE LIFE ja SIP Life. Näistä ACE Lifessa työtä koordinoidaan ilmastorahoituksen näkökulmasta Pirkanmaan ELY-Keskuksesta ja haussa Pirkanmaan ELY:yn ilmastorahoitusasiantuntija vuodesta 2024 alusta. Hankkeessa on mukana pirkanmaalaisia toimijoita kuten Linkosuo, Plugit ja Toijala Works. Luvassa seminaareja, tilaisuuksia ja koulutuksia alueelle. Liitteenä ppt-esitys.

15.40 Pirkanmaan ilmastotyön vaikutusarviointi & maakunnan hiilinielut: Projektipäällikkö Katja Alakerttula, Pirkanmaan liitto

Canemure -hankkeessa julkaistiin maakunnan päästökehitystä kuvaava vaikutusarviointiraportti kesäkuussa 2023. Raportissa kootaan maakunnan päästökehitys, ilmastoidindikaattorit, hanketyössä tehnyt selvitykset sekä kiertotalouden kokonaisuus yhteen. Raportti nähtävissä materiaalipankissa liiton nettisivuilla. Maakunnan hiilinieluselvytyksen

tekee FCG ja työ on alkanut lokakuun alussa. Valmis raportti saadaan tammikuussa 2024. Lopussa tietoa myös Syken Policy Brief -valmistelusta, jonka kommentointi alkanut. Allekirjoituksia toivotaan henkilöiltä, ei organisaatioilta. Lisätietoa voi kysyä Sykestä. Liitteenä ppt-esitys.

16.00 Seuraava kokous

Seuraavasta kokouksesta tulee doodlekysely osallistujille. Kokous järjestetään joulukuussa.